

Adjectives in Turkish Language

Hasan M. Ferhan

Assist, Lec, / Language Studies Dept., The
Center for Regional Studies, Mosul Univ.

Abstract

Adjectives in Turkish Language come before the nouns. An adjective is known by the word which explains the meanings of nouns, its characteristics and things related to these nouns whether they are nouns of human beings or animals. It also shows us its numbers ,characteristics and orders . An adjective differs from a noun by not taking suffixes for the cases of singular plural and possession.

Adjectives are divided into two parts according to their function: descriptive adjectives and question adjectives.

Önsöz

Türkçede sıfatlar vasıf ve belirtme isimleridir.Sıfatlar nesnelere vasıflandırma ve belirtme suretiyle kar ılayan kelimedir. Sıfatlar nesnelere kendilerinin de il vasıflarının adlarıdır. Sıfatlar asıl isimleri ba ka olan nesnelere bir vasfını belirttikleri zaman sıfat,tek vasıftan ibrat olan nesnelere kar ıladıkları zaman isim derler.

Türkçede sıfatlar vasıflandırdıklarını isimlerin önüne gelir. Demek ki sıfat bir ismin ba ına gelip, o ismi vasıflandıran kelimedir.

Türkçede sıfatlar,iyelik eki,isim hal ekleri ve ço ul eki de almaz.

Sıfatlar renk, ekil, sayı, veya soru yoluyla tamamlayan kelimelerdir. Nesnelerin türlü türlü vasıfları, türlü türlü belirteleri vardır. Böyleyse sıfatlar bu vasıfların ve belirtilerin isimleridir. Sıfatlar nesnelere vasıflandıma amacıyla kar ılayankelimelerdir. Sıfatlar isimlerin önünde olur. Sıfatlar isim çekim eki almaz.Sıfatlar isim çekim ekleri alırsa isim olur. Ali,ihtiyar kadını yolun kar ısına geçiriyor. u anda cümle sıfattır. Ali, ihtiyarı yolun kar ısına geçiriyor. u cümlede ihtiyar kelimesi hal eki almı oldu u için isimdir. simler birden fazla sıfat alabilir.Onun uzun, siyah saçları vardır. Dilekçe çizgisiz, beyaz ka ıda yazılır⁽¹⁾. Türkçede sıfatlar, yanlarındaki isim ve ekilde bulunursa bulunsun,sıfat olarak genellikle cekimsizdir. Hiç i letme eki almaz,bu bakımdan hiç bir ekilde isime uymazlar⁽²⁾. Sıfatlar hakkında verdi imiz genel bilgilerden sonra imdi sıfat türlerini gözden geçirebiliriz.

Sıfatların Türleri:

1- Niteleme sıfatları.

2-Belirtme sıfatları.

1- Niteleme sıfatları: Varlıkların biçimlerini, durumlarını, renklerini anlatan sözcüklere niteleme sıfat denilir⁽³⁾.

Eski çorap, güzel yazıü, altın yüzük, süzme bal, do ru

söz, geçen ay gibi sıfatların büyük kısmını bu vasıflandırma sıfatları tekil eder. Nesnelere ne kadar vasfı varsa o kadar da vasıflandırma sıfatı vardır⁽⁴⁾.

2- Belirtme sıfatları: Belirtme sıfatları nesnelere belirten sıfatlardır. Bu sıfatlar nesnenin bünyesinde olan bir vasfı göstermez Nesneyi bir kaç bakımdan belirtmek mümkündür. Nesnenin ya yerine isim eklenir, ya sayısı gösterilir, ya nesne soru ekinde, ya da belirsizlik belirtilir⁽⁵⁾.

* Aret Sıfatları: Aret sıfatları sayılı kelimelerdir. Bu, u, o, bu: yakını, u: öteyi, o: uzağı belirtir.

Aret sıfatlarını bir ismin önünde kullanılır⁽⁶⁾. Bu ev örencinin evidir. U tepede ta var. O da larda kar var.

Aret sıfatları çoğul eki, isim hal ekleri, iyelik ekleri almazlar. Böyle, öyle, öyle kelimeleri de isim Aret sıfatı görevinde yapabilir⁽⁷⁾.

* Sayı sıfatları: Sayı sıfatları nesnelere bakımından sayılarını bildirmek suretiyle belirten kelimelerdir⁽⁸⁾. Aslında sayı sıfatı beş ayrıdır⁽⁹⁾.

1- Asıl sayı sıfatları: Bunlar, önüne geldikleri isimlerin sayılarını bildirirler. Beş örenci, sekiz ev, yüz elli kuruş. Genellikle, asıl sayı sıfatlarında dört ünlü

yapılır. Bunlar: toplama, çıkarma, çarpma ve bölmedir⁽¹⁰⁾.

Toplama: $2+5=7$ iki , be hahayedi eder

Çıkarma: $5-4=1$ Be ten dört çıktı bir kaldı.

Çarpma: $4 \times 5=20$ dört kere be , yirmi eder.

Bölme: $5 \div 4 = 1,25$ be bölü dört, e it, bir virgöl yirmi be .

2- Sıra sayı sıfatları: Bunlar, belirttikleri isimlerin sırasını bildiren-(i)nci-derece ekini almı olan sayılardır.

Birinci, ikinci, gibi. Birinci sıra gelsin.

Sıra sayı sıfatlardan sonra gelen isimler ço ul eki alabilirler. Üçüncü sınıflar geziye gittiler. Sıra sayı sıfatlarını ö renmek için(kaç)kelimesine -(i)nci-eki getirilir:

-kaçıcı geldi	-kaçıncı oldun
-Üçüncü geldi	- Birinci oldum.

3- Üle tirme sayı sıfatları: Varlıkların payla ma ve bölünme miktarlarını bildirir.Üle tirme sıfatları,sayı isimlerine -ar,-er, ar, - ergetirelerek yapılır.

Herkes iki er elma yedi. Çocuklar birer eker aldı.

4- Kesir sayı sıfatları: Varlıkların bölünme miktarlarını bildirir.

Bu yıl yüde yüz ba arı bildirir.

Yüzde on ihtimal sizinle gelebilirim.

5- Topluluk sayı sıfatları: Varlıkların toplulu unu bildirir.

- * Belirsizlik sıfatları: Belirsizlik sıfatları varlı ın ne oldu unu ,sayısını , yerini miktarını açıkça belirtmez⁽¹¹⁾ .En çok kullanılan belirsiz sıfatları unlardır: Hiç, birçok, biraz, az, çok, kimi, bir, bütün .
- * Soru sıfatları :Varlıkların sorarak kullanılan sıfatlardır⁽¹²⁾ . En çok kullanılan unlardır: kaç, hangi, kaçınıcı, nasıl kaçar ne.

SONUÇ

Türkçede sıfatlar vasıf ve belirtme isimleridir. Sıfatlar nesnelere vasıflandırma ve belirtme suretiyle kar ılayan kelimedir. Sıfatlar asıl isimleri ba ka olan nesnelere bir vasfını belirttikleri zaman sıfat, tek vasıftan ibrat olan nesnelere kar ıladıkları zaman isim derler.

Türkçede sıfatlar vasıflandırdıklarını isimlerin önüne gelir. Türkçede sıfatlar, iyelik eki, isim hal ekleri ve ço ul eki de almaz.

D P NOTLAR

- (1) Muharram Ergin. Türk Dil Bilgisi, İstanbul basım evi s.218-219.
- (2) sa Özkan. Gazi Üni, Türkçe Ö retim, Ara tırma ve Uygulama Merkezi Tömer, Yayın No,4,s.107 sa Özkan. Gazi Üni, Türkçe Ö retim, Ara tırma ve Uygulama Merkezi Tömer, Yayın No,4,s.108.
- (4) (1). Muharram Ergin. Türk Dil Bilgisi, İstanbul basım evi s.221.
- (5) Tahir Necat, Dil Bilgisi, İstanbul, s.140.
- (6) sa Özkan. a.g.e.s.110.
- (7) Fazıl Mehdi Beyat, Türkçe Dil Bilgisi, Ba dat Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, s.38-39.
- (8) Sermet Sami Uysal, Yabancılara Türkçe Dersleri, Birinci Bölüm, s.147.
- (9) Hamze Zülfikar, Do ru yazalım. Do ru konu alım, Türk Dili Dergisi, s.243.
- (10) Hamze Zülfikar, yabancılar için Türkçe dersleri, Ankara Üniversitesi Türkçe kursu yayınları:111, s.65,71.
- (11) Çoban Hıdır Haydar ve Hidayet Kemal Bayatlı. Türk dil bilgisi, s.42.
- (12) amil Fahri El-Allaf, ça da Türk Dil Bilgisi, Musul Üniversitesi Yayınları, s.99.

الصفات في اللغة التركية

حسن محمد فرحان

مدرس مساعد/ قسم الدراسات اللغوية/ مركز الدراسات الإقليمية/ جامعة الموصل

مستخلص البحث

تأتي الصفات في اللغة التركية قبل الموصوف. وتعرف الصفة نائها الكلمة التي توضح معاني الاسماء وتبين لنا خصائص واحوال الموجودات عافله ام غير عافله. كما تبين لنا ايضا عددها، وانها، ترتيبها وقرنها. تختلف الصفة عن الاسم من حيث عدم اخدها لواحق حالات الاسم والجمع والتملك. تنقسم الصفات من حيث الوظيفة الى فسمين. الصفات الوصفية والتعينية. الصفات الوصفية: هي الصفات التي تبين اوصاف الاشياء. الصفات التعينية: هي التي تبين الاسم من حيث الإشارة، الاستفهام، الابهام والسؤال.

KAYNAKLAR

- (1) Muharram Ergin. Türk Dil Bilgisi, stanbul ,1958.
- (2) sa Özkan. Gazi Üni, Türkçe Ö retim, Ara tırma ve Uygulama Merkezi Tömer, Yayın No,4,s.107 sa Özkan. Gazi Üni, Türkçe Ö retim, Ara tırma ve Uygulama Merkezi Tömer, Ankara, 2002
- (4) (1) Muharram Ergin. Türk Dil Bilgisi, stanbul, 1958.
- (5) Tahir Necat, Dil Bilgisi, stanbul, 1971.
- (6) sa Özkan. a. g. e. Ankara, 2002
- (7) Fazıl Mehdi Beyat, Türkçe Dil Bilgisi, Ba dat Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ba dat, 1981.
- (8) Sermet Sami Uysal, Yabancılara Türkçe Dersleri, stanbul ,s.148
- (9) Hamze Zülfikar, Do ru yazalım .Do ru konu alım, Türk Dili Dergisi
- (10) Hamze Zülfikar, yabancılar için Türkçe dersleri, Ankara Üniversitesi Türkçe kursu yayınları: 111, Ankara, 1976.
- (11) Çoban Hıdır Haydar ve Hidayet Kemal Bayathı. Türk dil bilgisi, Ba dat, 1986.
- (12) amil Fahri El-Allaf, ça da Türk Dil Bilgisi, Musul Üniversitesi Yayınları, Musul, 1991.